

Наше Лемко

РІК III.

Ч. 3 (51)

Львів, 1-го лютого 1936

Виходить двічі в місяць

Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 257-90
NASZ LEMKO, LWOW, RUSKA 18.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 вол., Піврічно 1'80 зол., Чвертьрічно 1— вол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1½ ам. дол. або рівновартість.

Свято Князя Церкви

(Нарис життя і трудів Митрополита Андрея).

З нагоди 35-тих роковин перебування Кир Андрея Шептицького на митрополитчому престолі, відбулося в четвер 16. січня ц. р. у Львові величаве свято в честь нашого Митрополита.

В церкві св. Юра відправив Преосв. єпископ о. др. Іван Бучко архiereйську Службу Богу при співучасті Преосв. єп. о. Н. Будки і в асисті всієї капітули. Проповідь виголосив о. др. Г. Костельник. Найціннішою частиною свята була промова самого Ювілята.

В цій порі, коли думки й серця мільйонів українців, не тільки греко-католиків, звернулися з привітом і поклоном до цього Владика й Громадянина на горі св. Юра, годиться знов пригадати головні дати з життя і відмітити головні заслуги Князя нашої Церкви для Церкви й Народу.

Преосв. Андрей уродився дня 29. липня 1865 р. в Прилбичах к. Яворова, як син графа Івана й Софії Шептицьких. Це стара українська родина, з якої походили владика Української Церкви Варлаам, два Атаназії, Лев (що побудував церкву св. Юра у Львові тому двісті літ) і Мартин. Та в 19-тім столітті майже вся родина відчувилася від рідного пня, аж Андрієві судилося, направити це і вернутися до віри й народу своїх дідів і прадідів (за ним пішов згодом і його брат, Климентій, нині ігумен ОО Студитів). Покінчивши правничі студії в Кракові, Андрей перейшов 1889 р. на греко-католицький обряд і в три роки потім, скінчивши теологічні студії, став священником — василіянином. В 1899 р. став єпископом у Станиславові, а 17. січня 1901 р. став митрополитом у Львові.

На цім становищі Митрополит Андрей виявив такий величній хист і вчинив так багато для добра й слави рідної Церкви й рідного Народу, що завдяки своїм заслугам став найвищим авторитетом в українськй народі і втішається величезною пошаною також між чужими.

Митрополит Андрей.

Свого великого всестороннього впливу й матеріальних дібр, якими управляє, ужив з великою готовістю й щедрістю на добро рідного Народу, м. і. на уфундування й вивінування та підпомогу численних культурно-освітніх і благодійних установ та станиць. В

бурхливих часах, які пережив і переживає український нарід від 1914 року, Владика всюди і завжди при кожній нагоді був тілом і душою з рідним народом, старався відвертати або лагіднити всі удари лихоліття і всі нещастя та своїм розважним і величнім словом перестерігав, успокоював, потішав і ніс відряду. І хоча при тій а радше за ту благородну й патріотичну діяльність зазнав сам багато великих терпінь, яких вершком було заслання в глибоку Московщину в рр. 1914-1917, то Князь Церкви до нині, хоча й знеможений важкими фізичними терпіннями, стоїть непохитно й міцно, мов дуб серед бурі, на становищі Пастира й Опікуна Церкви й Народу і всіма силами старається коїти їхні болі й служити їхньому добру.

Нехайже ще довгі літа князює нам на горі св. Юра й буде тим огнищем, до якого в найважчих часах звертаються сердечні надії мільйонів.

—o—

СВЯТО ЗЛУКИ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ.

Спільними силами Українських Національних Товариств у Торонто—Канада — Українське греко-католицьке Приходство, Український Народний Дім, Українське Національне Об'єднання, Українське Т-во «Просвіта» і Українське Т-во ім. І. Франка — улаштували в дні 22-го січня ц. р. в салі Українського Народнього Дому в Торонто величаве Свято Злуки Українських Земель.

Сетик не завадить, а в біді порадить! каже наша пословиця, тому складайте свої ошадности

В Кооперативному Банку „ДНІСТЕР“
Львів, Руська ч. 20.

Наші завдання

Чи нам господарям треба організуватися?

Часто читаємо в часописах вістки, що тут і там повстала нова культурно-освітня установа, або свідомо молодь Лемківщини заснувала в своїм селі читальню, кружок, чи друге корисне для народу товариство — але майже одночасно бачимо, що багато некорисних явищ, які запоморочують наших господарів, по більшій частині незалежно від нас самих, деколи проти нашого загального бажання, увійшло та далі твориться серед сільського населення — головню тому, бо ми господарі не є цілком або як слід організовані.

Якщо справедливий суддя приглянеться життю господарів у горах Карпатах, мусить отверто сказати, що хоч українська преса, зокрема польська від себе та до своїх, вічно пише про konieczність організації сільського населення — однак наше село в горах тішиться особливою опікою — так що на полі будь-якої організованості лишається йому звичайно «миляна банька».

Рівнює все це писання позістає на папері, а дійсність остає зовсім не то що незмінена, але втягнена в ще лянчіше положення, бо воно без воріття.

Тому то наші господарі в горах не є часто свідомі того завдання, що паде на їхні рамена, та серед некорисних обставин їхня природня простодушність не може бути получена з належною культурою.

Несвідомий господар не може почуватися певним власником на своїйму становищі та якстій з цього виринає безліч некорисного. Брак у селі карності, послуху, солідарности; незорганізовані господарі — кожний робить на свою руку, не радиться один другому, не хоче в господарській організації полагоджувати всі свої господарські справи та орудки.

Тоді, хто лише хоче, той бушує по наших селах і на свою вподобу лад заводить, — а ми дивимося наче крізь мряку на такі порядки і на жалі! — не хочемо зрозуміти, які шкоди напливають в наші села з таких «проповідників».

Чого тоді дивуватися, що з нами ніхто не числиться — та нас господарів, на нашому батьківському загоні, за наймитів уважають?

Чи в армії буде лад, як між проводом і окремими відділами не буде точного звязку? Так теж у селі, ідучи юдинцем нічого не доконаємо і не осягнемо, — ба навіть, не можемо мріяти про здійснення бажаної цілі.

Наші села в горах стоять перед konieczністю організаційної — поодиначної перебудови. Зі села треба виперти страшну недугу: байдужість і розбиття! Село мусить пізнати і знати,

до чого воно прямує та якою дорогою йому піти. Село мусить стати в одному ряді — на твердому народньому ґрунті.

Це вдіємо при допомозі взірцевої і пильної організації. Лише при допомозі одноцільної організації проженемо зі села нужду, голод і все це, що нагадує наше рабство — та впровадимо порядок, лад, карність і свідомість нашого завдання. Тоді сміло глянемо судьбі в очі, а також тоді саможиття — з настанням кращого добробуту — вибере властивий собі простий шлях і ним піде до кращого завтра.

Ми господарі мусимо піти вперед; нашу працю виконувати ліпше і складніше.

Також повинні ми визбутися вже раз того боязького страху перед першим — якимнебудь — волокигою змі-

ста, бо це нас понижкає і зводить в ряди меншеартісних громадян. Не ховати голову за вугла, або похнюпивши покірно з «капеліхом» під пахою мнятися і забувати язик у роті.

Твердо стіймо на нашому народньому ґрунті.

У цьому допоможе нам наше рідне українське друковане слово, українська добра, виховна книжка і рідний часопис. Вони є золотим звеном у цій культурній народній праці.

Чим більше буде читачів у нашому селі, чим більше свідомости в наших хатах, — тим більша наша сила встоятися; тоді також і ціль, що до такої всі прямуємо: добитися кращого добробуту і поставити наші господарства у взірцевому ладі — від нас залежить — вона вже не за горами! Часопис на це виходить, щоб ми господарі при його допомозі могли сміло виявляти свої домагання на полі релігійнім, культурнім, політичним і господарським.

Юліян Тарнович.

Лемківське село гине!

Десятеро їх засіло при столі. Сіно і білий обрус. Посередині дві глиняні миски. В одній бандурки, в другій киселиця. І тільки всього. Ні дрібочки хліба. Ні каші, ні пампушків.

— Мамо, а кутя? — питає Васьо.

— Я хочу пирогів — плаче бліда Оленка.

— Чи будуть пампушки? — шепчуть поміж собою найменші...

Затихли ніяково всі. Мати втирає сльози, а батько мов закам'янів.

А в сусіда навіть світла не видно у віконцях. Світили тільки сльози в синіх оченятах малого Микольця.

І в третій, четвертій... десятій хижі гаснуть швидко світла. Смуток і тишина залагла на цілому горішньому кінці села.

Не чути коляд. Сумний Свят-вечір...

— Що буде? Що буде далі? — Про що інше годі й думати.

Це так у Святковій Великій, найкращому селі на Лемківщині, ясельського повіту. Прегарний народ. Золоті серця, нестримний гін національної свідомости, організаційний хист, завзятість і любов безмежна до Рідної Землі.

А тепер чорніють люди з голоду.

Град знищив збіжжя до колосочка. Висівав Ваньо десять сотнарів вівса, зібрав дві чвертки посліду для курей. Були урядові комісії, записали... сто відсотків знищення і... поїхали.

Сорок кілометрів від повітового міста між Коляником і Мережкою заніміло село і конає з голоду. В Європі.

Наша кров від крові і кість від кости, наш найбідніший брат лемко не має куска хліба навіть на Святий Вечір.

Чи на правду можна допустити до того, щоб на наших очах сконало наше село голодовою смертю?

Рятунку! — кличуть лемківські гори.

Мусить найтисся рятунок!

Всі українські часописи в краю і за океаном просимо передрукувати голос нашої роспуки. Апелюємо до Української Парляментарної Репрезентації, щоб занялася долею села Святкової Великої чимскорше. Кличемо до всіх українських організацій в краю і столиці, до цілого українського громадянства: Рятунку!

За інформаціями, з письмами й посилками просимо звертатися на адресу: Кооператива «Лемко» в Святковій Великій, п. Кремна.

(Гляди «Наш Лемко» ч. 22(46), ст. 4. «Заклик-прохання»).

ГІДНЕ НАСЛІДУВАННЯ!

Дня 29-ого грудня 1935. р. у *Морохові* на хрестинах у Теодора Перуна добровільно аложили гості на «Рідну Школу» квоту 1 зл. 80 сот. Збірною повищою занявся Андрій Перун. — Бажаємо новонародженому дитяти кріпкого здоров'я, родичам потіхи, а всі повинні брати собі примір та при таких нагодах збирати датки на «Рідну Школу».

Сторінка нашого недавнього минулого

Під попелом минулого, під цвітлю сучасного таїлися здорові, могуті зерна народного життя. Вони скільчилися й зазеленіли пишним руном національного відродження, як тільки розтаяли перші леди, як тільки по українських полях повіяв перший весняний легіт.

Заворотним крутіжем чергувалися події великого, історичного значіння на Україні в 1917. р. Березнева революція в Петербурзі, якою скинено царя та встановлено в Росії новий, демократичний лад відбилася широким гомоном на українських землях. Весна, що будилася осяяна й ясна, несла зі собою життєрадісний подих Волі. Перед Українцями відкривалися нові горизонти вільного, незалежного життя. На вістку про петербурзький переворот відбулись у Києві великі патріотичні маніфестації.

Та нажалі цей стихійний рух вже в самому початку був спрямований на хибний шлях. Українці, повіривши в миролюбні кличі всесвітнього братерства, не розбираючи, який зміст криється під зверхною вивіскою інтересів працюючого пролетаріату, не стреміли до власної незалежної Держави, але задовольнялися автономією, та не бажали відриватися російської імперії. Українське громадянство бачило свого ворога в цараті й думало, що після повалення царського уряду не буде ворожнечі між обома народами; не розуміло, що Москва, як така, як цілість є відвічним ворогом України, без огляду, який у ній лад, яке правління, чи вона біла, царська чи червона, большевицька.

А тимчасом події розвивалися в шаленому розгоні. В жовтні повалено

в Петербурзі уряд Керенського, а влада перейшла в руки большевиків під проводом Леніна й Троцького, які поставили собі першою ціллю підбити Україну.

Щойно тоді зрозуміло українське правительство, що між нами, а Москалями не може бути ніякого братерства, що Україна мусить стати вільною, незалежною Державою, якщо хоча жити й розвивати свої духові й матеріальні цінності. Під тиском, тих зовнішних подій Український Уряд — Центральна Рада проголосила 22. січня 1918. р. в ІV. Універсалі Незалежність Української Держави.

Але пороблені помилки, почали тяжко мститися. Прогавивши на партійних спорах найдорожчий час, розпустивши військо, в обличчі наїзду червоної, большевицької орди, що нечислими загонами сунула з півночі на Київ, значучи свій шлях трупами й пожарами, — Український Уряд стояв безборонний та метався в розпуці на всі сторони, взиваючи громадянство, ставати на захист Батьківщині. Доведений до краю кинув на фронт проти многотисячної банди матросів недостаточного вишколенні та зле узброєний студенський куріннь, зложений з 300 молодих і недосвідчених хлопців.

Студенти вирушили з Києва шляхом Курськ—Бахмач. До бою прийшло біля залізничної стації Крути. Український загін хоробро відбивав наступи ворогів, але наслідком зради власних командантів, що втекли вчасі бою, забіраючи вагони з муніцією, окружений переважаючими силами противника, згинув геройською смертю на полі слави. Біля тридцять полонених большевики після звірських,

нелюдських катувань розстріляли. Вони вмирили, співаючи: »Ще не вмерла Україна«. Це було 29. 1. 1918. р.

Крути залишаться на все незрівняним взором одчайдушного героїства, великої, посвяти й саможертви для добра Батьківщини. Осяяні ореолом слави, сповиті серпанком легенди творитимуть одну з найкращих сторінок історії Українського Народу. Вони пригадуватимуть нащадкам невіривні рахунки між обома народами, кріпитимуть віру в майбутню перемогу та скріпляти бажання відплати. Кров Крутянських Героїв не пішла на марне.

А рік пізніше, 22. січня 1919. р. в оєвободженому від большевицької навали Києві на Софійській Площі проголошено злуку всіх українських земель в одну Незалежну Соборну Українську Державу.

СКОНФІСКОВАНО

Ярослав Галич.

У Кросні скінчився страйк робітників. Управа зобов'язалася заплатити робітникам залягаючи платні найдалше до 30. квітня ц. р.

Іван Филипчак.

ДМИТРО ДЕТЬКО

(Перший розділ нової історичної повісти про Лемківщину, що її знаний нам проф. І. Филипчак написав. Цю книжку видала »Українська Бібліотека« при »Нашому Прапорі«, Львів, Коцюшка І. а. Оцінку цієї книжки помістимо.).

Сяніцький тивун Михайло Детько справляв гучні хрестини синові Дмитрові в своїм дворниці в Вільхівцях, віддаленім одну верству від города Сянока.

Гості прибували з віддалених сторін Лемківської землі.

Приїжджали на великих возах бояри з жінками і дітьми з Тилича, Біча, Стрижева, Чудця, Коросна та інших міст Лемківщини.

Хрестним батьком малого Дмитруня був боярин з Вільховець, Дмитро Ста-

сенко і Анна бояриня з Лішні...

Хрестив перемиський Владика Євфимій, — що жив тоді в своїм літнім дворі в Сяноці, який красувався під горою Владиче.

Обряд хрестин назначили в неділю, по Службі Божій, дня 15. липня, в день Хрещення Руси — в році 1298., за панування великого князя Льва Даниловича.

День був ясний і погідний. Сонце гріло. Легесенький вітрець ледви порушував листочками величавих лип та осик. Приятелі Михайла Детька, бояри з жінками та дітьми заповнили всі гридницькі обширного дворнища, що стояло у стіп чудової гори Березника.

В дворниці Михайла Детька рух і гамір великий. Витаються, цілуються, гуторять, знаюмі, свояки, бояри, боярині. Розказують собі про свої пригоди в дорозі, про своє життя, сміються, всі вдоволені, щасливі, що трапилася нагода зіхатися, натішитися собою, поговорити собі про сусідські сплетні,

про гаразди та злидні, про домашні та державні справи. Врешті приїхав Владика.

Хазяїн Михайло Детько вийшов перед дворнище, поклонився владиці, поміг йому злісти з воза, підійшов під благословення і впровадив його до гридницьі. За владикою ішов священник Сергій, диякон Мемнон і інша церковна прислуга. Бояри та боярині склонились перед владикою, а він поблагословив всіх словами: — »Буди Імя Господне благословенно!«

— »От нині і до віка« — відповіли гості, і поклонилися владиці. Владика покінчив обряд хрестин, побажав родичам потіхи зі сина, а зібрані бояри відспівали торжественно три рази, »Многая літа«. Хазяїн попросив гостей до накритих столів. Перше місце заняв владика Євфимій з духовниками, коло нього кругом засіли значні бояри.

(Далі буде).

ПОХОРОНИ ПАРОХА ТРЕПЧІ.

Дня 8. січня 1936. відпровадили Трепчани свого 70-го пароха о. Григорія Ромаця на вічний спочинок. У величавому похоронному поході крім парохіян, взяли участь майже всі священники сянціцького деканату з о. дек. І. Цегеликом на чолі. У похоронах узяв участь також апост. адм. о. Масцюх. Завідування парохією поручено о. Полянському з Чертежа.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЧИТАЛЬНІ ПРОСВІТИ В ГОЛУЧКОВІ.

Дня 12 січня 1936. відбулися загальні збори читальні «Просвіти» у Голучкові. Діяльність читальні не була надто оживлена з причини різних перепон. Головою вибрано знова о. сов. Миколу Сікору. Рішено оживити діяльність та піти слідом інших свідомих сіл.

ТЕАТРАЛЬНА ВИСТАВА В СТОРОЖАХ ВЕЛИКИХ.

Приспані Сторожі Великі пробудились! Надії положені на новий Виділ читальні «Просвіти» під головством о. дек. І. Цегелика не завели. Вже 19. січня 1936. відбулася театральна вистава двох штучок, а саме: «Трьох до вибору» і «Правдиве багатство». Вистава ця наглядно показала, що люди інтересуються аматорськими виставами, бо сяля громадського дому була виповнена гістьми, так молодшими, як і старшими, що більше, бажають, щоб цю виставу щераз повторити. Рівнож і новики-аматори, що перший раз були на сцені, вивязалися зі свого завдання як слід, а що найважливіше, ролі, котрі відігравали, вміли як слід та дали суфлірові змогу не денервуватися та не збавляти горла. Сподіємося, що намічена там освітня праця поплине правдивим руслом, а аматорам піддасть охоти до дальших театральних вистав.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ЧИТАЛЬНІ «ПРОСВІТИ» В ЗАГУТИНІ.

Дня 14. січня 1936. відбулися загальні збори читальні «Просвіти» в Загутині. Зі звіту довідуємося, що Виділ читальні має 10 засідань, на котрих обговорювано середники над піднесенням культ. освітньої праці серед своїх членів, поширенням читальняної бібліотеки, приєднанням нових членів. Основано Самоосвітній Гурток з провідником Михайлом Цапом, що відбув 24 сходи, на них голосно читали Історію України видання І. Тиктора так як було в «Нашому Лемку» ч. 2(50). Читальня передплачує 4 часописи, саме: «Український Бескид», «Наш Лемко», «Жіночу Волю» і «Неділю». Читальня має гарну бібліотеку зложеною з около 300 томів. Крім цього користали члени читальні з мандрівної бібліотеки кружка «Рідної Школи» в Сяноці. Найкращим ділом у звітовому році було це, що під проводом кружка «Рідної Школи» в Сяноці уладжено Дитячий Садок від 20.

Народні жіночі строї на Лемківщині. Сидять невісти з гарними дівчатками, зо села Полонна к. Буківська.

серпня до 20. вересня 1935. Відчитів уладжено 5, аматорських вистав 2, 1-дитяча св. Миколая і 1 концерт у честь Т. Шевченка. Всіх членів має чит. 91. Тепер вибрано новий Виділ з дотеперішнім головою о. дек. І. Цегеликом. Годиться підмітити, що свідомі члени на чолі з Михайлом Цапом закупили для читальні «Альманах Українських Січових Стрільців» та спільно на перемену його читають. Новому Виділові бажано повести працю й найдалше обраному пляні. Відспіванням національного гимну закінчено збори.

ЙОРДАН У СЯНОЦІ.

Цегорічний Йордан у Сяноці був наче у весні. Багато людей зібралось в Церкві, де 4 українських священників під проводом о. кан. Константиновича та апост. адм. о. Масцюха правлять торжественне Йорданське Богослуження. По Богослуженнях іде похід над Сян. Мимо болота всі йдуть на Водосвяття. Попереду військова орхестра грає колядки, почетні компанії війська, опісля духовенство з апост. адм. о. Масцюхом, дальше представники влади, — народ та сусіди, що люблять брати участь в нашому Йорданському Святі, щоб опісля з нашого Йордану начерпнути та напитися свячено води.

Всі над Сяном. Водосвяття добігає кінця. Сян спокійно пливе та тішиться, що звільнився від ледяних оков. Сонце чимраз вище знімається та своїми лучами бгріває сніжок, що в очах нидіє.

ТЕПЕР ДОЦІНЮЮ РІДНЕ ПИСЬМО.

Пригадую собі, що перед двома роками важко було мені написати щонебудь по-українському, а навіть читати по своєму забув.

Недавно сказав я в хаті до рідні, що тяжко приходить мені по своїм листу написати, бо з науки все-

людної школи багато забув. Мама на це мені відказали, що ганьба комусь признатися й мій бл. п. батько народними ділами трудився. Над тими словами я глибоко задумався і рішив навчитися по своєму читати й писати.

Силою взявся до читання першої, другої, третьої української книжки, почав поволі складати письмо по українськи і дуже легко навчився.

І справді чую тепер велике вдодення і втіху, бо чому мав би я жити в несвідомості свого, коли ми маємо свої школи, свою літературу та наша мова українська така гарна, шляхотна і нею говорить Великий Український Народ.

Мав я нагоду чути тепер у нашому селі між людьми те саме: не можу написати по своєму, бо мені сплітається на інше, тому пригадую, що інші народи дорого цінять своїм письмом, не сміємо й ми по своєму забувати, але бути свідомими себе, а тоді кожний нас пошанує.

T. E.

МАЛАНЧИН ВЕЧІР.

Старанням Кружка «Сільський Господар» у Вороблику Королівським влаштовано 13. січня ц. р. «Маланчин Вечір» для своїх членів з різноманітною програмою. На увагу заслуговують деклямації, що їх виголосили наймолодші учасники імпрези: Анна Тупяк виголосила вірш Самійленка «Україні», Степан Пельц «Мені однаково» Шевченка, Андрій Копчак деклямацію «Я дитина Українська» Шкрумеляка, Осип Тупяк, віршик «Кого я люблю» з 33 ч. «Дзвіночка» і Теодозій Костельний виголосив вірш з 1-2. ч. «Народньої Справи» «Що казав Старий Рік Новому». Степан Вархоляк у своїй промові обговорив найзамітніші події за минувший рік з українського життя й осягів та про дальші події. На тему вороблицького життя висвітлив культурно-освітні вдобутки і деякі недомагання громадянського життя. Опісля приявні вшанували пам'ять першого основника Кружка «С. Г.» покійного Впр. о. др-а Р. Винницького — повстанням і 2-хвилинною мовчанкою. Відспівано кільканадцять українських пісень і колядок та закінчено відспіванням національного гимну.

Ця культурна гутірка, получена співаними і деклямацією, зробила на приявних якнайкорисніше вражіння, залишаючи милий спомин. Шкода лише, що на такі вечери не приходять молодь із сусідних сіл, щоб і в себе влаштувати подібні культурно-освітні сходи для добра, з'єдинення і краси нашої Лемківщини.

Учасник.

Н О В И Н И

У Львові подешевіла тепер нафта на 34 гроші за літру.

Процес за вбивство мін. Перацкокого коштував державу 10 тисяч злотих.

У п'ятницю, 17. січня ц. р. приїхав до концентраційного табору в Березі Картузький віцемерстр внутр. справ Кавецкі. Тогож дня вийло на волю з Берези Карт. 12-ох українців, 4-ох комуністів і 2-ох єндеків. Залишилося там ще 28 осіб: 16 українців, 8 комуністів і 4 єндеків.

Відвідини владик у Митрополита Шептицького. У звязку з ювілеєм митрополита Шептицького особисто побажання зложили Впреосв. єпископ Коциловський і єпископ помічник Лакота з Перемишля, поль. арх. Твардовскі, археп. Теодоровіч і крак. археп. Сапіга.

У Кракові, на головній пошті викрито зловживання на 2 тисячі зл., наслідком чого арештованого урядовця Масальського.

Зміни на становищах староств. Повітовим старостою в Сяноці іменованний майор Буцьор. Дотеперішній управитель староства в Сяноці Сидір Вагнер іменованний старостою в Турці, турчанський Добошинські іменованний старостою в Мостиськах.

СКОНФІСКОВАНО

Свято Йордану у Львові пройшло ще більш величаво, як минулими роками. Акту повсячення води на площі львівського ринку доконав Впреосв. Кир Іван Бучко в асисті цілої львівської Капітули. Співав хор українських питомців, а в поході й інші хори, так, що ринок гомонів від українських ко-

Стремимо

всі до того, щоб наш нарід на Лемківщині зрівнявся культурно з цілим Українським Народом. В тім напрямі мусимо всі працювати. Першзавсе треба поширювати українське здорове виховуюче слово. Це зробіте, якщо приєднаєте бодай одного нового передплатника

„Нашому Лемкові“

Хто „Нашого Лемка“ читає, той дома біди не має!

Тож вирівняйте залеглости та присилайте скоро передплату на цей 1936 рік.

Зокрема подаємо до відома, що кожний, що приєднає нам п'ятох нових точних передплатників одержить даром і оплачено дуже цінну і повчачу книжку п. з. „Дмитро Детько“ І. Филипчак, в якій описано події на Лемківщині в 14 століття.

лядок і щедрівок.

Нинішні й передвоєнні ціни соли. Перед війною сіль була дуже дешева. Кожний міг тоді купити собі стільки соли, скільки потребував. У передвоєнних часах селянин за 1 кг. живої ваги безроги (вепровини) міг купити 10 кг. соли, а в 1935 р. — отже в минулому році продавав аж 7.2 кг. такого м'яса, щоб купити 10 кг. соли. Нікому не було би дивно, якщо сіль привозили би з далеких заморських країн — і так нею дорожили, але на наших землях повно солянок та великі копальні соли в Бохні і Величці; видно, що тут щось мусить бути не поладі. Не можемо рівнож зрозуміти, яку користь мають з того, як населення приневолене споживати худобячу сіль; хоч одночасно лікарі твердять і доказують, що така червона сіль спричиняє сліпоту та різні хвороби у дітей. Хто буде за це відповідати?

Шпіритайка - денатурат не переводиться. Пишуть нам з Сяниччини, що населення тамошніх деяких сіл дальше захлистується денатуркою. Багато крамиків, що не мало давніше дозволення на продажу денатурованого трійливого спирту, тепер цілими гектолітрами — розуміється в 1 і пів л. фляшках перепродує цю отрую, хоч дуже добре знає, що ніхто на селі не має машинок до палення таким спиртом. Здається, що чорна несвідомість і брак заінтересовання цією болячкою зі сторони чільної «церковної лемківської влади» спонукує дальше до цього національного прогрішення — бо на шкоду народові.

У деяких селах, перед Різдом ходили поліцаї по хатах та записували на кару за передержування денатурки. Були також випадки, як пр. у якогось Шидла в селі Сянів, що гандлює шпіритайкою, що з місця карали, але і це не дає нам жадної заповуки, що вийде заказ продавати цю отрую. Нагадується нам явище ще з часів австрійських, коли саме «шандар та ще з кошицями» громив жиду за продажу

«кропки» етеру — а цього самого вечора помагав тому самому пейсачові перепачковувати етер з другої сторони Карпат у наші села.

Видко, мабуть хтось тягне гарні доходи з денатурки, як нічо не помагас, ні не перестають заливати наші села цією страшною отруєю.

Що буде тоді, як населення масово почне сліпнути, хто буде також обходити ріжних «бортаків», ідіотів, що народяться з родичів алькоголіків?

Кому це принесе користь?!

Пастирське Послання до лемків з нагоди Рождества Христового 1936. р. видав і наказав в перших двох днях Різдва перечитувати з проповідниці др. Василій Масьцюх, ап. Адміністратор.

Зміст того послання до «краянів» всі чули, тому не треба його пояснювати.

Ревізію переведено на греко-католицьким приходстві в селі Мшана, коло Дуклі в часі неприсутності місцевого греко-кат. завідателя Впр. о. Карла Саля, без судового наказу; забрано дитячі «Дзвіночки», «Перші Лемківські Читанки» «Обіцяну Землю», і «Блудні вогниці». Треба зазначити, що всі ці книжечки легальні і владою дозволені, отже немає ніякого заказу ані заборони передплачувати «Дзвіночок» і купувати українські читанки.

Гостра зима в Зед. Державах Америки. Там панують тепер великі морози і сніговії. В стейтах Нью-Йорк і Ньюджерзей 20 тисяч людей усуває з шляхів сніг.

В Перемишлі свято Богоявлення випало цього року незвичайно врочисто Архієрейську Службу Божу відправив Владика Й. Е. Кир Йосафат в сослуженні цілої Перемиської Капітули. Проповідь виголосив краснорічиво Впр. о. крилошанин Василь Гриник. Водосвяття відбулось на Сяні при величавому здвизі народу.

У Німеччині в грудні було 2 і пів мільйона безробітних.

Правдива історія про село Щавник на Лемківщині

В 46 (81) числі криницького «Лемка» з дня 5. грудня 1935. р. поміщено допис зі села **Щавник**, пов. Новий Санч, мушинського деканату, парохії Злоцьке. Автор цього допису «дальший гість» згадує про привілеї цього села, про знаних основників тогож, православних сербів Мілянців, про поворот до прадіної (православної) віри, про наїзників українців, не забув переїхатися цілком безосновно по місцевім пароху о. Крилошанині І. Качмарі, подаючи накінець звіт з якогось представлення.

Підписаний, яко уродженець Щавника, хочу в ім'я правди спростувати цей допис яко незгідний з правдою. Будучи однак переконаний, що криницький «Лемко» цього спростування не помістить, прошу Редакцію «Нашого Лемка» яко найпочитнішого органу на Лемківщині помістити це спростування на сторінках одинокого українського часопису для Лемківщини. Хочу подати найперше коротку історію про село Щавник і роду Мілянців, оперту на автентичних родинних актах та відтак пороблю з цього відповідні висновки для опрокинення тверджень «дальшого гостя».

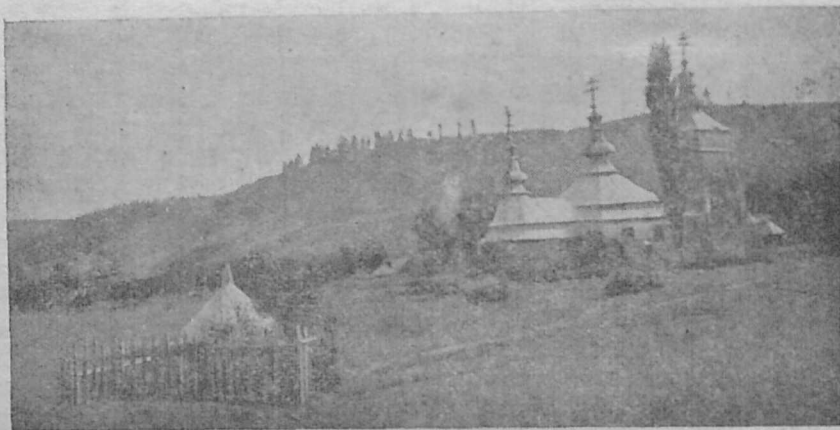
Село Щавник основане ок. 1500 р. краківський єпископ і воевода на Сeveжу Ян Конарський. Звалось воно первісно «Конари» від свого основника. Остався з цієї назви по нинішній день присілок «**Конарєва**». Опісля село прийняло назву Щавник від потоку (допливу Попраду) тойж назви, а потім називається від «щави», залізно-алькалічної мінеральної води, якої обильні джерела знаходяться так у тім селі, які в інших сусідніх, з Криницею і Жегестовом включно.

Село поділене на 10 ріль. Першими осадниками були кметі: Олексяк, Семаняк, Смолей, Девіляк, Маркович, Стець, Була, Червінка, Костик. Від цих перших осадників ріль задержали назву по нинішній день. Десята ріль, найширша і найліпша, була солтиса. Солтисами були старшини села, подібно, як нинішні солтиси й вийти та були більше або менше упривілейовані, відповідно до особистих (воєнних) заслуг. Першими солтисами були Марковичі.

В 1624 р. інший краківський єпископ Мартин Шитковський надає це солтиство по Андрею Марковичу Ількові Щавинському, «рицежові шляхетного роду, гербу Правдзіц» за воєнні заслуги. Ці Щавинські за

хвилиною, як Польща перейшла під Австрію, називають себе Мілянцями.

Однак рід Щавинських-Мілянців є знаний в Польщі ще від 1557. р. Але де вони спершу мешкали, невідомо. В тім році нападає на Польщу угорський князь Ракоцій та забирає зі собою на Угорщину молодого, 15-літнього Йосифа Щавинського, сина Миколи, там обра-

Загальний вид села Щавник. Коло гарної української церкви громадська криниця, здуже доброю мінеральною водою, що з неї користає ціле село й околиця.

зує його у воєнній штуці й женить з малярською шляхтянкою Зузанною «Нагі». Син того Йосифа, який вернув назад до Польщі, Ілько дістає дотацію на щавницьке солтиство. Цей Ілько купує в 1624 р. від Девіляків їх рілью і призначає її на відновлення церкви в Щавнику, що на її будову дістає дозвіл від краківського єпископа документом з дня 9. травня 1628. р., як рівнож на обсаджування її парохами зі свого роду. Дійсно в 1713 р. є парохом у Щавнику о. **Константин Щавинський**, а портрет його жінки Пелягії, майже природної величини знаходиться в захристії щавницької церкви.

Слідуючий краківський єпископ Андрей Тшебіцкі в 1674 р. синові Ілька, Юркові, за нові великі воєнні заслуги у війні проти Прусаків не тільки потверджує попередні привілеї, але ще їх значно поширює, додає до солтиства нову рілью, звану «Станівське», позваляє на ній поселяти селян для своєї користі, дає право на **гамерню** (ліярню заліза), пропинацію, млин, фолкш до вибивання сукна, ловлю риб, випас худоби й овець (200 штук) в єпископських лісах, звільняє від всяких данин і обдаровує ще готівкою 1500 золотих імперіялів. Побільшує дальше дотацію парохії,

прилучаючи до Щавника село **Малу Верховлю** (Верховню) та устанавляє «мешне» й обовязок пішої та кінної роботи для кожночасного пароха, кілька такий буде потребувати. Цей Юрко вмирає ок. 1680. р. бездітно, правдоподібно на воєнній виправі, а щавницьке солтиство переходить на найблищого свояка Яцка. Внук Яцка Матей робить в 1741 р. заповіт, в яким ділить майно між 3-ох синів. Ці сини: Матей, Стефан і Йосиф провалять ок. 1770. процес на основі цього заповіту і в австрійських судових актах виступають вже під пазвиськами Мілянців.

В цій зміні назвиська солтисів Щавинських-Щавницьких (бо ці назвиська мішаються в актах) на Мілянців, як рівнож в їх поставі, рослих брутетів, хоче дехто добачувати в них сербів Мілянців, які мали прийти з Рокоцім з полудневої Угорщини і тут на Підкарпаттю осісти. Натомість інше правдоподібніше припущення, оперте на устному переказі каже, що ця назва походить від «мільонів». Тому, що були упривілейовані і заможні, та один з предків вище згаданий Юрко одержав за свої воєнні заслуги крім привілеїв, ще величезну на ці часи суму грошей, 1500 золотих імперіялів, слушно проте, проче населення Щавника могло їх називати «мільйоновичами», що опісля скорочено на Мілянці.

З цього такі висновки:

1) Не село Щавник мало широкі привілеї, а мало їх тільки солтиство й їхні власники Щавинські-Щавницькі-Мілянці.

2) Основниками села не є Мілянці, як рівнож не є вони першими осадниками села. Першими осадниками є родини Олексяків, Семаняків, Смоляків, Девіляків, Стеців, Булів, Червінчаків, Костиків і Марковичів. Ці всі назвиська зов-

сім також не вказують на їх сербське походження.

3) Рід Щавинський-Мілянчів оселився там ще перед приходом Ракоція, бо в часі його наїзду на карпатські землі має вже свої шляхоцькі привилеї, титули і герби, має вже численну родину, а Ракоцій забирає тільки одного з них зі собою на Угорщину, який опісля вертає назад з жінкою мадяркою й служить даліше краківським єпископам, його потомки одержують від цих єпископів щавницьке солтство враз з іншими широкими привилеями.

4) Рід Щавинських-Мілянчів, будучи залежним від краківських латинських єпископів і одержуючи від них різні титули, дотації і привилеї, ледви чи був колись-будь православним, та з цілою певністю не був ним, від коли осів у Щавнику, то є від 1624. р. Немає проте причини вертати до якогось прадідного юряду, бо його прадідний обряд греко-католицький.

5) Як відомо, унія-католицизм зістала впроваджена і в Галичині 1595. р. по берестейським синоді, в яким брав участь і перемиський єпископ Копистинський. Православ'є держалося місцями ще ок. 100 літ даліше. Щавинські-Мілянчичі дістають дотацію на своє солтство по впровадженню унії від римо-католицького краківського єпископа, якого власністю був цілий Мушинський ключ. Опісля (1628. р.) дістають дозвіл на поставлення церкви в Щавнику. З найбільшою певністю ця новооснована церква мусіла бути відразу греко-католицькою, бо чи рим.-кат. єпископ, по впровадженню унії, міг би дозволити в своїх добрах і людям від себе залежним на нез'єдинену Церкву, проте щавницька церква від початку свого існування не була ніколи православною. З якої отже причини потомки тих, які перші в цій церкві хрестилися, вінчали і при її ховали, мали би тепер переходити, чи вертати до якогось іншого юряду, скоро греко-католицький є їх прадідним?

6) Якщо навіть будемо припускати, що лемківське плем'я прийшло сюди із Закарпаття, витиснене з наддунайської низини — уграми, отже було би споріднене з полудневими слов'янами, то всім добре відомо, що прадідними обрядом тих же слов'ян був юряд грецьких місіонарів св. Кирила і Методія, про яких єдинство з римською Церквою ніхто не сумнівається. Безсторонний історик, який мав би доступ до архівів краківського єпископства, міг би прийти до висновку, що західня Лемківщина ніколи православною не була.

В чию користь баламутити сьогодні Богу духа винне, працююте, спокійне, релігійне, фанатично привязане до своєї церкви і прадідного греко-католицького юряду, лемківське населення? Чи задля тих відступників в роді Федоронків, які послідними часами виреклися вже і церковно-слов'янської мови в богослужіннях?

7) Ще один послідний висновок. Переглядаючи назвиська перших осадників, з яких добра половина по нинішній день існує і пізніші назвиська теперішних мешканців, як Грабів, Гойдичів, Ладнів, Гриценяків, Боб'яків, Петриків, Романюків, Гащаків, як не менше і назвиська не тільки родів, але й назвиськіл, гір, піл і т. п. з такими самими назвами на Бойківщині, Гуцульщині та Поділю, доходимо до висновку, що це один і той самий нарід. Давніше, за княжих, польських і австрійських часів, звався Русю, Червоною Русю, а тепер по світовій війні міняє назву на українців, з різних оглядів більше для нього підходячу. Кожний західний нарід з бігом часу й поступу міняє свою назву: латини на римляни, італійців, готи на герман і дайтше, ляхи на поляки і т. п. Чому ж тільки русини мали б стояти на місці?

Ще на одне зверну увагу, що я пережив. Коли в 1918 р. розпалась Австрія і наступило самоозначення народів, то наші галичани без огляду рускі чи руські або українці зірвались однодушно до творення своєї держави і нікому ані на гадку не приходило орієнтувати на Москву або Петербург, але всіх очі відразу звернулися поза Львів, на Київ. І то чомусь дивно, що східна Галичина, яка найдовше і найліпше могла пізнати «русских» і придивитись їх поведенці, перша їх відпекалась і українцями назвалась. І тих українців і на Лемківщині повно, в кожному селі більша половина, якщо не явних, то симпатиків і то не жадних зайдів чи наїздників, якими їх «дальший гість» представляє, але поконвічних мешканців-автохтонів. На мою гадку, не далекий це час, якщо повіє кращій вітер зпід сонця, то по відпаденню половини, останеться і на Лемківщині тільки чисте греко-католицьке, українське здорове зерно. Живої води не затамуеш!

о. Николай Мілянчич.

парох у Мочарах, пов. Лісько.

Замітка: З належною подякою помістили ми оце цінну статтю, що її написав Впр. о. Н. Мілянчич; зокрема ще і тим цінну, що вона, оперта на правдивих історичних подіях, відзеркалює нам наше правдиве минуле. Впрочім лише з правдою всі найдаліше зійдемо.

ГАЗЕТНІ БЛОЩИЦІ.

(Заміць веселого оповідання).

З кінця було так: перед редактором стос газет. Нишпорить, щоб чимось вилагити порожні сторінки.

Так по черзі. Наперед своя преса пише: «Заборонили» — до часу збавок воду носить; — «Здефравдував» — що-ж? хотіла стара баба забагатіти, підсадила куряточок, щоб вивела діти... «Війна» — ет пуста — стара байка, бук все має два кінці.

«Снігові бурії» — добре, що не в нас!

«Військова місія в Африці» — егеж! поїхали пани на прогулку.

«Щодня нові багачі» — це так незадовго всі будемо зватися; багачі-безробітні — цілий світ наш і небо і воздух і хмарини...

Даліше: «Наше болюче місце». Де, котра частина?

«Середнастроїв» — так-так політика — така скрипка, що на неї все виграєш, навіть нашу улюблену пісню «Бендзє война з маскалями... — Та ще «Зрідних сторін» — що там діється?

СКОНФІСКОВАНО

— Чоловіче непоправний, щоб — не чіпай, бо біда буде! Мені машина стоїть — сиркає, малий постишев добре за тое випив... Давайте, що хочете!

— А бодай го причка піяла...

— На, зіч чорта — ерихонська труба! — гадає си лемковський редактор — і борзенько біжить писати якусь небелицю, або рисувати якого ката у чоботах...

А ген за дверима в друкарні глипає машиністий, лем білі зуби розкрив і чорну цяпку від фарби на носі.

Такий остаток своєї преси. Опять — посусідськи — начало премудрости «І. Курієр Цодзєнни» ч. 22. ст. 6. читаш і очі на верх вилазять: «Лемкове брньоом сен пшед українізаційом». І то «13 громад лемковських, замешканих через льояльних Старорусинуф». — Чому якраз тільки тринадцять? І вичисляє: Гирова, Тілява, Мшана, Терстяна і Тиханя «broniąc się przed nacjonalistyczną agitacją kleru gr. kat., przeszła na wyznanie prawosławne» Чиста Содом і Гомора; р'ятуйте — гвалт: «kampanja nacjonalistyczna» — przykładem parafje Zyndranowa i Mszana, w których ostatnio rozpoczęto kolportaż nielegalnej bibuły nacjonalistycznej».

— А бодай ся когут збудив, што мене рано збудив...

Налякався сердега якийсь з Кросна деревляних шабель та ще — мальованих, що українська дитина на Лемківщині читає «Дзвіночок» і дістав помішання язиків. З мотикою на сонце пнеться, щоб повести нагілку на наші греко-католицькі приходства, що вони дають легальну українську книжку.

ку і незаборонений український часопис на власне бажання Лемківської молоді.

Мабуть тому розендиченому писаці з Коросна не вишуміла ще шпіритайка з його макітри, як пускає такі блахмани... Впрочім це не першина; у Криничі маємо другу таку «хтаху», газету «Лемко», що вже третій рік веде боротьбу з вітраками.

Таких блощиць пхається повно на лемківське село і сморід від себе пускає, видумуючи несотворені чуда і дива і тим смородом хоче занечишувати наші здорові хати.

Але не страхаймося, цей вереск піде на ліси; не такі вже були та все минулося...

НАШІ БРАТИ У ФРАНЦІЇ.

Омеркур, Франція. У Франції в фабричному місті „Nometerkou“ живе 70 українських емігрантів — робітників з усіх земель України. Ген знад Дніпрових порогів та з карпатських полонин. Тут вони гуртуються, працюють над собою, у хвилинах вільних від фабричних занять, а тих хвилин так мало... У тих хвилинах з їх домівки мов на яких невидимих крилах вилітають пісні, щоб, огорнувши тую околицю, піднестись у небо та полетіти на Україну. Цього року при спільнім столі вони всі відсвятковували Святий Вечір. Рідна мова, ялинка, традиційні страви відтворили на хвилю ім образ рідної хати. Святий Вечір для всіх відбувся 1. січня, тому, що тоді всі мали час. По Службі Божій, яку виправив о. Боський, засіли всі до Вечорі. На Службі Божій співав хор під проводом інж. Панаса Заворицького. Урядженням ялинки та Свята занялась п. Стефанія Заворицька. Святочно минув вечір. Сімдесят вигнанців зпід рідної стріхи, звязані одними думками, одним бажанням, тут знайшли хвилину радості. І не одна сльоза скотилась по твердім лиці, загартованім у життєвій боротьбі. Неоднє відчув тут, яка сильна звязь є поміж ним а тою землею, що її мусіли покинути. Та всі набрали надію, що таки колись надійде Святий Вечір, який відсвяткують на вільній Батьківщині, що Ісус вкаже їм і національний Вифлеєм.

(За «Українським Бескидом») **КОЛЯДА «РІДНІЙ ШКОЛІ».**

В дні 8. 1. ц. р. свідома молодь з Вороблика Королівського: Степан Пельц, Андрій Копчак, Михайло Палюх, Осип Тупяк і Вол. Гольовський ходили з «Вертепом» та передали на руки Степана Вар-

холяка заколядовану квоту 9.39 зл. на «Рідну Школу». Цей похвальний поступок свідчить про зріст свідомости поміж бідними лемківськими оселями. Це перша коляда «Рідній Школі» з нашого села та разом доказ зрозуміння важности нашої рідної установи, якою є Українське Педагогічне Товариство «Рідна Школа» (Гроші вислано чеком «Р. Ш.», Адміністрація «Нашого Лемка» має посвідку).

Честь Тобі українська молодіжи на Лемківщині!

—0—

ЗАКЛИК ДО НАШИХ ДОПИСУВАЧІВ. Прохаємо часто писати про все, що діється в наших горах; наш часопис має бути вірним відзеркаленням всего життя на Лемківщині. Одночасно прохаємо скоро прислати нам всі відомі Вам вістки про наших братів лемків, що брали участь у Визвольних Змаганнях, по змозі зі знімками-світлинами. За зворот нешкоджених світлин з подякою — ручимо. Як відомо при «Новому Часі» видають ІСТОРІЮ УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКА, тому нашим обовязком є припильнувати, щоб не минули наших героїв з Лемківщини.

—0—

Помер король Англії. Вопівночі на 21. січня помер англійський король Юрій V. Помер по довшій недужі в 70 р. свого життя з приводу перестуди. Його наступником буде його син Едвард VIII.

Англія нагально збрійється. На зброєння видає один мільйон фунтів штер. тижнево.

В Єгипті Англія обвела свої границі на просторі тисячів кілометрів дротяними засіками з машинними крісами.

В Абіссинії гаряч висушила дороги і тому бої розгорілися наново. Абіссинці здобули поверх 20 італійських танків і струтили кілька літаків. Взяли також багато італійців у полон.

—0—

Листування Адміністрації

Вп. Степан Горбаль, Америка. Щиро Вам дякуємо за гарну вістку з далекої країни та заразом тішимося, що пишете нам, що хоч маєте українські й другі часописи в Америці, вістки з Ваших рідних сторін — з Цеклінської Волі та з Клопінині, звідки Ваша дружина — дорожчі для Вас, як дечі тисячі. Ваша передплата вирівнана по кінець 1936 р. Переслаємо Вам братній привіт.

Вп. В. Челюк, Торонто. Вповні з Вами погоджуємося, бо хоч поставили зелену смужку здовж Карпат, то всетаки не розділили Український Нарід, так, що сама назва Прикарпаття, Закарпаття, Підкарпаття і т. п. не грає тут ролю, бо українці всюди ті самі. Матеріали передаємо до Наукового Т-ва Шевченка. Щирій привіт.

Яка земля найкраща під овочевий садок.

Часто глиняста земля, піскова чи вапниста зовсім не надається під овочевий садок. Глинясті землі тяжкі, зимні і управляти їх тяжко. Піскуватий ґрунт за сухий, швидко розгрівається і вода всякає в глибші верстви.

Вапнисті землі також мало придатні під садок, хоч на них можуть рости кісткові дерева (вишні, черешні, сливи), як добре їх погноїти.

Найкраща земля під садовину є глинясто-піскова з домішкою порохнячки і вапна з підґрунтом середньо-перепускаючим. Одначе розумний господар може кожну землю виправити під овочевий садок: одній додати вапна, другій обірнику, третій відводнити себто здренувати ґрунт — тоді на кожній землі буде рости і родити кожне овоче дерево.

—0—

Добру
ціну
за набіл

одержите, якщо будете збувати лише молоко тільки через Районові Молочарні

Маслосоюзу

Легкий
збут
набілу

забезпечите собі, якщо будете уліпшувати його якість, і вести молочарську господарку по вказівкам Маслосоюзу.

ЖАДАЙТЕ ВСЮДИ ТІЛЬКИ ПРАВДИВИХ УКРАЇНСЬКИХ ШЕВСЬКИХ КІЛКІВ

тільки з цим
знаком

одинокій українській
фабриці

ДЕНДРА
у Львові

Добре уважайте, бо жидівський картель підшивається під наше опакування!

Вп. М. Цап Загупинь: добре, пізніше піде, поширюйте наш часопис і пишть, що нового у Ваших сторонах.

Всіх дописувачів прохаємо точно писати і присилати свіжі новини. Також не всі ще прислали відповіді на квестіонар.

ПОСМІЙТЕСЯ НУСЦЬОК.

ПРАКТИЧНА

— Моя кохана! Зорі будуть мені свідками, що вірно тебе люблю!

— Я волілаби двох свідків при шлюбі.

ЦІННИК ОГолошень: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шпальти — за 1 мм. на 1-ну шпальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..